

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРЕСАЋИВАЊУ ЉУДСКИХ ОРГАНА

Члан 1.

У Закону о пресаћивању људских органа („Службени гласник РС”, бр. 57/18 и 111/21 – УС), после члана 22. додаје се назив члана и члан 22а који гласи:

„Услови за даривање људских органа умрлог лица

Члан 22а

Људски органи са умрлог лица могу се узети ради пресаћивања, ако се умрло лице за живота сагласило са даривањем или се није противило даривању, а било је потпуно пословно способно.

Изјава о даривању људских органа (у даљем тексту: изјава о даривању), даје се на прописаном обрасцу здравственом раднику који је изабрани лекар даваоца изјаве, односно лицу овлашћеном за евидентирање изјаве о даривању у Управи за биомедицину.

Изјава о даривању може се опозвати на начин на који је дата.

Управа за биомедицину издаје донорску картицу лицу које је дало изјаву о даривању у складу са овим законом.

Изјава о противљењу даривања људских органа (у даљем тексту: изјава о противљењу), даје се на прописаном обрасцу здравственом раднику који је изабрани лекар даваоца изјаве, односно лицу овлашћеном за евидентирање изјаве о противљењу у Управи за биомедицину.

Изјава о противљењу може се опозвати на начин на који је дата.

Министарство надлежно за послове здравља је руковалац података о личности који су садржани у донорској картици и обрасцима изјаве о даривању, изјаве о опозиву изјаве о даривању, изјаве о противљењу и изјаве о опозиву изјаве о противљењу.

Сврха обраде података из става 7. овог члана јесте прецизно и поуздано утврђивање идентитета имаоца донорске картице и давалаца изјаве о даривању, изјаве о опозиву изјаве о даривању, изјаве о противљењу и изјаве о опозиву изјаве о противљењу.

Министар надлежан за послове здравља прописује изглед донорске картице и обрасце изјаве о даривању, изјаве о опозиву изјаве о даривању, изјаве о противљењу и изјаве о опозиву изјаве о противљењу, као и техничке и организационе мере заштите података о личности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Изјава о даривању и изјава о опозиву изјаве о даривању уписују се у Регистар лица која желе да дарују своје органе односно ткива који води Управа за биомедицину.

Изјава о противљењу и изјава о опозиву изјаве о противљењу уписују се у Регистар лица која не желе да дарују своје органе односно ткива који води Управа за биомедицину.

Министарство надлежно за послове здравља је руковалац података о личности који су садржани у Регистру лица која желе да дарују своје органе односно ткива и Регистру лица која не желе да дарују своје органе односно ткива.

Сврха обраде података из става 12. овог члана јесте прецизно, јединствено и ажурно евидентирање изјаве о даривању, изјаве о опозиву изјаве о даривању, изјаве о противљењу и изјаве о опозиву изјаве о противљењу.

Министар надлежан за послове здравља прописује садржину, начин успостављања и вођења Регистра лица која желе да дарују своје органе односно ткива и Регистра лица која не желе да дарују своје органе односно ткива, као и техничке и организационе мере заштите података о личности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Уколико изјава о даривању није дата или је опозвана и уколико изјава о противљењу није дата или је опозвана, у складу са овим законом, сагласност за узимање људских органа са умрлог лица (у даљем тексту: сагласност) може дати или одбити члан породице умрлог лица, према следећем редоследу првенства: пунолетно дете, супружник или ванбрачни партнер, родитељ, пунолетни брат или сестра умрлог лица (у даљем тексту: члан породице).

Право из става 15. овог члана, стиче члан породице након што буде обавештен о смрти потенцијалног даваоца, у складу са редоследом првенства из става 15. овог члана.

Члан породице нижег реда првенства може остварити право из става 15. овог члана само ако члан породице вишег реда првенства не постоји или ако у првом покушају обавештавања није доступан или ако се одмах по обавештавању не изјасни о давању или одбијању сагласности.

Сматра се да члан породице вишег реда првенства у првом покушају обавештавања није доступан ако се приликом првог покушаја обавештавања не може контактирати путем расположивих контакт података.

Ако ниједан члан породице не стекне право из става 15. овог члана, сагласност има право да да или одбије етички одбор здравствене установе.

Сагласност члана породице може се повући до момента припреме умрлог лица за узимање људских органа, о чему се обавештава координатор за даривање људских органа, односно члан координационог тима за даривање људских органа.

Министарство надлежно за послове здравља је руковалац података о личности који су садржани у обрасцима изјаве о давању сагласности, изјаве о одбијању сагласности и изјаве о повлачењу сагласности.

Сврха обраде података из става 21. овог члана јесте прецизно и поуздано утврђивање идентитета даваоца изјаве о давању сагласности, изјаве о одбијању сагласности и изјаве о повлачењу сагласности.

Министар надлежан за послове здравља прописује обрасце изјаве о давању, изјаве о одбијању и изјаве о повлачењу сагласности, као и техничке и организационе мере заштите података о личности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Са умрлог лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији, дозвољено је узимати људске органе само на основу писменог пристанка за узимање људских органа са тог умрлог лица (у даљем тексту: писмени пристанак), који има право да да или одбије члан породице тог умрлог лица, према следећем редоследу првенства:

пунолетно дете, супружник или ванбрачни партнер, родитељ, пунолетни брат или сестра умрлог лица.

Одредбе ст. 16-19. овог члана сходно се примењују и на случајеве узимања људских органа са умрлог лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији.

Писмени пристанак члана породице умрлог лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији, може се повући до момента припреме умрлог лица за узимање људских органа, о чему се обавештава координатор, односно члан координационог тима из става 20. овог члана.

Министарство надлежно за послове здравља је руковалац података о личности који су садржани у обрасцима изјаве о давању писменог пристанка, изјаве о одбијању писменог пристанка и изјаве о повлачењу писменог пристанка.

Сврха обраде података из става 27. овог члана јесте прецизно и поуздано утврђивање идентитета даваоца изјаве о давању писменог пристанка, изјаве о одбијању писменог пристанка и изјаве о повлачењу писменог пристанка.

Министар надлежан за послове здравља прописује обрасце изјаве о давању, изјаве о одбијању и изјаве о повлачењу писменог пристанка, као и техничке и организационе мере заштите података о личности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Обрада података из ст. 7, 12, 21. и 27. овог члана врши се у јавном интересу, односно ради обезбеђивања законитог поступања у области пресађивања људских органа, заштите људског достојанства, права на самостално одлучивање о сопственом телу, као и ради обезбеђивања поверења у систем трансплантације и унапређења здравља грађана и здравствене заштите у Републици Србији.”

Члан 2.

После члана 22а додаје се члан 22б који гласи:

„Члан 22б

Са умрлог малолетног лица, које је за живота било под родитељским старањем, дозвољено је узимање људских органа само на основу сагласности оба родитеља, односно једног родитеља уколико је други родитељ непознат, или је умро, или је потпуно лишен родитељског права у односу на умрло малолетно лице, или је потпуно лишен пословне способности, или судском одлуком о делимичном лишењу пословне способности није одређено да може самостално да даје такву сагласност.

Са умрлог малолетног лица које је за живота било без родитељског старања, и налазило се под старатељством, дозвољено је узимање људских органа само на основу сагласности лица које је за живота умрлог лица обављало послове старатеља, а по прибављеном мишљењу етичког одбора здравствене установе.

Са умрлог пунолетног лица коме је за живота, на основу одлуке надлежног органа, делимично или потпуно одузета пословна способност, дозвољено је узимање људских органа само на основу сагласности лица које је за живота умрлог лица обављало послове старатеља, а по прибављеном мишљењу етичког одбора здравствене установе.

Родитељи, односно старатељи из ст. 1-3. овог члана, стичу право да дају или одбију сагласност након што буду обавештени о смрти потенцијалног даваоца.

Координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, дужан је да захтева да се родитељи, односно старатељи из ст. 1-3. овог члана, изјасне о давању или одбијању сагласности одмах након што буду обавештени о смрти потенцијалног даваоца, како се не би угрозила могућност узимања људских органа и њихова безбедност ради пресађивања другом лицу с обзиром на клинички статус потенцијалног даваоца.

Уколико се родитељи, односно старатељи из ст. 1-3. овог члана, одмах по обавештавању не изјасне о давању или одбијању сагласности, сматра се да су одбили да дају сагласност.”

Члан 3.

Члан 24. мења се и гласи:

„Члан 24.

Пре узимања људских органа са умрлог лица код којег је утврђена смрт у складу са овим законом, доктор медицине који је на челу тима за узимање људских органа, дужан је, заједно са координатором, односно чланом координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, да провери:

- 1) идентитет умрлог лица;
- 2) да ли је изјава о даривању дата или је опозвана у складу са овим законом;
- 3) да ли је изјава о противљењу дата или је опозвана у складу са овим законом.

Када координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, утврди да изјава о даривању није дата или је опозвана и да изјава о противљењу није дата или је опозвана, у складу са овим законом, дужан је да без одлагања, по редоследу првенства утврђеном у члану 22а став 15. овог закона, обавести члана породице о смрти потенцијалног даваоца и информиса га о праву да да или одбије сагласност.

Координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, може приступити обавештавању члана породице нижег реда првенства само ако члан породице вишег реда првенства не постоји или ако у првом покушају обавештавања није доступан или ако се одмах по обавештавању не изјасни о давању или одбијању сагласности.

Координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, дужан је да захтева да се члан породице изјасни о давању или одбијању сагласности одмах након што буде обавештен о смрти потенцијалног даваоца како се не би угрозила могућност узимања људских органа и њихова безбедност ради пресађивања другом лицу с обзиром на клинички статус потенцијалног даваоца.

Када се у складу са овим законом утврди смрт лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији, координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, дужан је да без одлагања, по редоследу првенства утврђеном у члану 22а став 24. овог закона, обавести члана породице тог умрлог лица о смрти потенцијалног даваоца и информиса га о праву да да или одбије писмени пристајак.

Одредбе ст. 3-4. овог члана сходно се примењују и на случајеве узимања људских органа са умрлог лица које није држављанин Републике Србије, односно нема стално настањење у Републици Србији.

О радњама из ст. 2-6. овог члана, координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, дужан је да без одлагања сачини забелешку, која се чува у медицинској документацији.

Координатор, односно члан координационог тима из члана 22а став 20. овог закона, приликом обавештавања чланова породице умрлог лица у складу са овим законом, обрађује само оне податке о личности који су неопходни за утврђивање идентитета чланова породице умрлог лица и њиховог својства у односу на умрло лице, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

При узимању људских органа, тело умрлог даваоца људских органа третира се са поштовањем његовог достојанства и достојанства његове породице и предузимају се све потребне мере како би се повратио спољашњи изглед умрлог даваоца људских органа.

За потребну бригу о телу умрлог даваоца људских органа након узимања људских органа задужен је тим за узимање људских органа из става 1. овог члана.

Начин поступања координатора за даривање људских органа, односно чланова координационог тима за даривање људских органа, у извршавању задатака утврђених овим законом, прописује министар надлежан за послове здравља.”

Члан 4.

У члану 44. став 2. после тачке 4) додају се тач. 4а) и 4б) које гласе:

„4а) вођење Регистра лица која желе да дарују своје органе односно ткива;

4б) вођење Регистра лица која не желе да дарују своје органе односно ткива;”.

Члан 5.

У члану 53. став 1. тач. 6) и 7) мењају се и гласе:

„6) омогући узимање људских органа од умрлог даваоца људских органа супротно овом закону (чл. 22а, 22б и 24);”.

„7) не поступа са телом у складу са законом (члан 24. став 9);”.

Члан 6.

Министар надлежан за послове здравља донеће прописе за спровођење овог закона, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1. овог члана, примењују се прописи који су важили до ступања на снагу овог закона, а који нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 7.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа садржан је у члану 97. став 1. тачка 10) Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 98/06 и 115/21), према којем Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује систем у области здравства. Такође, правни основ за доношење наведеног закона садржан је и у члану 209. став. 3. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 25/19, 92/23 - аутентично тумачење и 29/25 - УС), којим је прописано да се начин и услови за узимање и пресађивање људских органа, односно узимање и обраду људских ћелија и ткива, као делова људског тела, односно начин и услови за спровођење делатности из области биомедицнски потпомогнутог оплођења, уређује посебним законом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Основни разлог за доношење Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа („Службени гласник РС”, бр. 57/18 и 111/21 – УС) јесте потреба да се новим члановима 22а и 22б Закона о пресађивању људских органа јасно и прецизно уреде односи и права која настају у вези са располагањем органима умрлог лица ради постизања стандарда квалитета и извесности норми у погледу права и обавеза учесника у поменутом располагању, у складу са Одлуком Уставног суда број IУз 223/2018 („Службени гласник РС”, број 111/21).

Чланом 3. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа, мења се постојећи члан 24. Закона о пресађивању људских органа и тиме се јасније дефинишу дужности координатора за даривање људских органа, односно члана координационог тима за даривање људских органа, пре него што започну процедуре преузимања људских органа са преминулог лица, поступци упознавања и комуникације са члановима породице преминулог лица, као и чување тела преминулог на начин који не вређа поштовање и достојанство преминулог лица, као и породице преминулог.

Чланом 4. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа, усклађује се постојећи члан 44. Закона о пресађивању људских органа са новим чланом 22а и на тај начин јасније се дефинишу задужења Управе за биомедицину.

Чланом 5. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа усклађује се постојећи члан 53. Закона о пресађивању људских органа са новим члановима 22а и 22б, као и новом садржином члана 24. истог закона и на тај начин се јасније дефинише појам прекршаја у закону.

Чланом 6. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа одређује се рок у ком ће Министар надлежан за послове здравља донети прописе за спровођење овог закона, као и да се, до доношења истих, примењују прописи који су важили до ступања на снагу овог закона, а који нису у супротности са одредбама овог закона.

Чланом 7. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа предвиђа се датум ступања на снагу наведеног закона.

Законом о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа потребно је прописати услове за даривање људских органа умрлог лица у складу са Одлуком Уставног суда број IУз 223/2018 („Службени гласник РС”,

број 111/21), како би се омогућило повећање броја обављених поступака пресађивања људских органа и тиме смањење листе чекања за пресађивање људских органа, а у циљу унапређења здравља грађана Републике Србије и квалитета здравствене заштите у складу са савременим стандардима медицинске науке и праксе у овој области.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ОДРЕДАБА ЗАКОНА

У члану 1. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа предлаже се чланом 22а којим се уређују услови за даривање људских органа умрлих лица која су могла за живота да изјаве своју вољу о даривању органа јер је иста била правно релевантна.

У члану 2. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа предлаже се чланом 22б којим се уређују услови за даривање људских органа посебних категорија умрлих лица која нису могла за живота да изјаве своју вољу о даривању органа јер иста није била правно релевантна.

Чланом 3. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа мења се постојећи члан 24. Закона о пресађивању људских органа у циљу јаснијег дефинисања дужности координатора за даривање људских органа, односно члана координационог тима за даривање људских органа, пре него што започну процедуре преузимања људских органа са преминулог лица, поступака упознавања и комуникације са члановима породице преминулог лица, као и чувања тела преминулог на начин који не вређа поштовање и достојанство преминулог лица и породице преминулог.

Чланом 4. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа врши се допуна постојећег члана 44. Закона о пресађивању људских органа у циљу усаглашавања са решењима из члана 1. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа.

Чланом 5. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа мења се постојећи члан 53. Закона о пресађивању људских органа у циљу усаглашавања са решењима из чл. 1, 2. и 3. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа.

Чланом 6. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа одређује се рок у ком ће Министар надлежан за послове здравља донети прописе за спровођење овог закона, као и да се, до доношења истих, примењују прописи који су важили до ступања на снагу овог закона, а који нису у супротности са одредбама овог закона.

Чланом 7. Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа предвиђа се датум ступања на снагу наведеног закона.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење одредаба овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ПРЕСАЂИВАЊУ ЉУДСКИХ ОРГАНА
КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ И ДОПУЊУЈУ

УСЛОВИ ЗА ДАРИВАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА УМРЛОГ ЛИЦА

ЧЛАН 22А

ЉУДСКИ ОРГАНИ СА УМРЛОГ ЛИЦА МОГУ СЕ УЗЕТИ РАДИ ПРЕСАЂИВАЊА, АКО СЕ УМРЛО ЛИЦЕ ЗА ЖИВОТА САГЛАСИЛО СА ДАРИВАЊЕМ ИЛИ СЕ НИЈЕ ПРОТИВИЛО ДАРИВАЊУ, А БИЛО ЈЕ ПОТПУНО ПОСЛОВНО СПОСОБНО.

ИЗЈАВА О ДАРИВАЊУ ЉУДСКИХ ОРГАНА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: ИЗЈАВА О ДАРИВАЊУ), ДАЈЕ СЕ НА ПРОПИСАНОМ ОБРАСЦУ ЗДРАВСТВЕНОМ РАДНИКУ КОЈИ ЈЕ ИЗАБРАНИ ЛЕКАР ДАВАОЦА ИЗЈАВЕ, ОДНОСНО ОВЛАШЋЕНОМ ЛИЦУ ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ У УПРАВИ ЗА БИОМЕДИЦИНУ.

ИЗЈАВА О ДАРИВАЊУ МОЖЕ СЕ ОПОЗВАТИ НА НАЧИН НА КОЈИ ЈЕ ДАТА.

УПРАВА ЗА БИОМЕДИЦИНУ ИЗДАЈЕ ДОНОРСКУ КАРТИЦУ ЛИЦУ КОЈЕ ЈЕ ДАЛО ИЗЈАВУ О ДАРИВАЊУ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ.

ИЗЈАВА О ПРОТИВЉЕЊУ ДАРИВАЊА ЉУДСКИХ ОРГАНА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: ИЗЈАВА О ПРОТИВЉЕЊУ), ДАЈЕ СЕ НА ПРОПИСАНОМ ОБРАСЦУ ЗДРАВСТВЕНОМ РАДНИКУ КОЈИ ЈЕ ИЗАБРАНИ ЛЕКАР ДАВАОЦА ИЗЈАВЕ, ОДНОСНО ОВЛАШЋЕНОМ ЛИЦУ ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ У УПРАВИ ЗА БИОМЕДИЦИНУ.

ИЗЈАВА О ПРОТИВЉЕЊУ МОЖЕ СЕ ОПОЗВАТИ НА НАЧИН НА КОЈИ ЈЕ ДАТА.

МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА ЈЕ РУКОВАЛАЦ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ КОЈИ СУ САДРЖАНИ У ДОНОРСКОЈ КАРТИЦИ И ОБРАСЦИМА ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ И ИЗЈАВЕ О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ.

СВРХА ОБРАДЕ ПОДАТАКА ИЗ СТАВА 7. ОВОГ ЧЛАНА ЈЕСТЕ ПРЕЦИЗНО И ПОУЗДАНО УТВРЂИВАЊЕ ИДЕНТИТЕТА ИМАОЦА ДОНОРСКЕ КАРТИЦЕ И ДАВАЛАЦА ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ И ИЗЈАВЕ О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ.

МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА ПРОПИСУЈЕ ИЗГЛЕД ДОНОРСКЕ КАРТИЦЕ И ОБРАСЦЕ ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ И ИЗЈАВЕ О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ, КАО И ТЕХНИЧКЕ И ОРГАНИЗАЦИОНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.

ИЗЈАВА О ДАРИВАЊУ И ИЗЈАВА О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ УПИСУЈУ СЕ У РЕГИСТАР ЛИЦА КОЈА ЖЕЛЕ ДА ДАРУЈУ СВОЈЕ ОРГАНЕ ОДНОСНО ТКИВА КОЈИ ВОДИ УПРАВА ЗА БИОМЕДИЦИНУ.

ИЗЈАВА О ПРОТИВЉЕЊУ И ИЗЈАВА О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ УПИСУЈУ СЕ У РЕГИСТАР ЛИЦА КОЈА НЕ ЖЕЛЕ ДА ДАРУЈУ СВОЈЕ ОРГАНЕ ОДНОСНО ТКИВА КОЈИ ВОДИ УПРАВА ЗА БИОМЕДИЦИНУ.

МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА ЈЕ РУКОВАЛАЦ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ КОЈИ СУ САДРЖАНИ У РЕГИСТРУ ЛИЦА КОЈА ЖЕЛЕ ДА ДАРУЈУ СВОЈЕ ОРГАНЕ ОДНОСНО ТКИВА И РЕГИСТРУ ЛИЦА КОЈА НЕ ЖЕЛЕ ДА ДАРУЈУ СВОЈЕ ОРГАНЕ ОДНОСНО ТКИВА.

СВРХА ОБРАДЕ ПОДАТАКА ИЗ СТАВА 12. ОВОГ ЧЛАНА ЈЕСТЕ ПРЕЦИЗНО, ЈЕДИНСТВЕНО И АЖУРНО ЕВИДЕНТИРАЊЕ ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ДАРИВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ И ИЗЈАВЕ О ОПОЗИВУ ИЗЈАВЕ О ПРОТИВЉЕЊУ.

МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА ПРОПИСУЈЕ САДРЖИНУ, НАЧИН УСПОСТАВЉАЊА И ВОЂЕЊА РЕГИСТРА ЛИЦА КОЈА ЖЕЛЕ ДА ДАРУЈУ СВОЈЕ ОРГАНЕ ОДНОСНО ТКИВА И РЕГИСТРА ЛИЦА КОЈА НЕ ЖЕЛЕ ДА ДАРУЈУ СВОЈЕ ОРГАНЕ ОДНОСНО ТКИВА, КАО И ТЕХНИЧКЕ И ОРГАНИЗАЦИОНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.

УКОЛИКО ИЗЈАВА О ДАРИВАЊУ НИЈЕ ДАТА ИЛИ ЈЕ ОПОЗВАНА И УКОЛИКО ИЗЈАВА О ПРОТИВЉЕЊУ НИЈЕ ДАТА ИЛИ ЈЕ ОПОЗВАНА, У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, САГЛАСНОСТ ЗА УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА СА УМРЛОГ ЛИЦА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: САГЛАСНОСТ) МОЖЕ ДАТИ ИЛИ ОДБИТИ ЧЛАН ПОРОДИЦЕ УМРЛОГ ЛИЦА, ПРЕМА СЛЕДЕЋЕМ РЕДОСЛЕДУ ПРВЕНСТВА: ПУНОЛЕТНО ДЕТЕ, СУПРУЖНИК ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР, РОДИТЕЉ, ПУНОЛЕТНИ БРАТ ИЛИ СЕСТРА УМРЛОГ ЛИЦА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: ЧЛАН ПОРОДИЦЕ).

ПРАВО ИЗ СТАВА 15. ОВОГ ЧЛАНА, СТИЧЕ ЧЛАН ПОРОДИЦЕ НАКОН ШТО БУДЕ ОБАВЕШТЕН О СМРТИ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ ДАВАОЦА, У СКЛАДУ СА РЕДОСЛЕДОМ ПРВЕНСТВА ИЗ СТАВА 15. ОВОГ ЧЛАНА.

ЧЛАН ПОРОДИЦЕ НИЖЕГ РЕДА ПРВЕНСТВА МОЖЕ ОСТВАРИТИ ПРАВО ИЗ СТАВА 15. ОВОГ ЧЛАНА САМО АКО ЧЛАН ПОРОДИЦЕ ВИШЕГ РЕДА ПРВЕНСТВА НЕ ПОСТОЈИ ИЛИ АКО У ПРВОМ ПОКУШАЈУ ОБАВЕШТАВАЊА НИЈЕ ДОСТУПАН ИЛИ АКО СЕ ОДМАХ ПО ОБАВЕШТАВАЊУ НЕ ИЗЈАСНИ О ДАВАЊУ ИЛИ ОДБИЈАЊУ САГЛАСНОСТИ.

СМАТРА СЕ ДА ЧЛАН ПОРОДИЦЕ ВИШЕГ РЕДА ПРВЕНСТВА У ПРВОМ ПОКУШАЈУ ОБАВЕШТАВАЊА НИЈЕ ДОСТУПАН АКО СЕ ПРИЛИКОМ ПРВОГ ПОКУШАЈА ОБАВЕШТАВАЊА НЕ МОЖЕ КОНТАКТИРАТИ ПУТЕМ РАСПОЛОЖИВИХ КОНТАКТ ПОДАТАКА.

АКО НИЈЕДАН ЧЛАН ПОРОДИЦЕ НЕ СТЕКНЕ ПРАВО ИЗ СТАВА 15. ОВОГ ЧЛАНА, САГЛАСНОСТ ИМА ПРАВО ДА ДА ИЛИ ОДБИЈЕ ЕТИЧКИ ОДБОР ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ.

САГЛАСНОСТ ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ МОЖЕ СЕ ПОВУЋИ ДО МОМЕНТА ПРИПРЕМЕ УМРЛОГ ЛИЦА ЗА УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА, О ЧЕМУ СЕ ОБАВЕШТАВА КООРДИНАТОР ЗА ДАРИВАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА, ОДНОСНО ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ЗА ДАРИВАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА.

МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА ЈЕ РУКОВАЛАЦ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ КОЈИ СУ САДРЖАНИ У ОБРАСЦИМА ИЗЈАВЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ, ИЗЈАВЕ О ОДБИЈАЊУ САГЛАСНОСТИ И ИЗЈАВЕ О ПОВЛАЧЕЊУ САГЛАСНОСТИ.

СВРХА ОБРАДЕ ПОДАТАКА ИЗ СТАВА 21. ОВОГ ЧЛАНА ЈЕСТЕ ПРЕЦИЗНО И ПОУЗДАНО УТВРЂИВАЊЕ ИДЕНТИТЕТА ДАВАОЦА ИЗЈАВЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ, ИЗЈАВЕ О ОДБИЈАЊУ САГЛАСНОСТИ И ИЗЈАВЕ О ПОВЛАЧЕЊУ САГЛАСНОСТИ.

МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА ПРОПИСУЈЕ ОБРАСЦЕ ИЗЈАВЕ О ДАВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ОДБИЈАЊУ И ИЗЈАВЕ О ПОВЛАЧЕЊУ САГЛАСНОСТИ, КАО И ТЕХНИЧКЕ И ОРГАНИЗАЦИОНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.

СА УМРЛОГ ЛИЦА КОЈЕ НИЈЕ ДРЖАВЉАНИН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ОДНОСНО НЕМА СТАЛНО НАСТАЊЕЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, ДОЗВОЉЕНО ЈЕ УЗИМАТИ ЉУДСКЕ ОРГАНЕ САМО НА ОСНОВУ ПИСМЕНОГ ПРИСТАНКА ЗА УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА СА ТАКВОГ УМРЛОГ ЛИЦА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: ПИСМЕНИ ПРИСТАНАК), КОЈИ ИМА ПРАВО ДА ДА ИЛИ ОДБИЈЕ ЧЛАН ПОРОДИЦЕ ТАКВОГ УМРЛОГ ЛИЦА, ПРЕМА СЛЕДЕЋЕМ РЕДОСЛЕДУ ПРВЕНСТВА: ПУНОЛЕТНО ДЕТЕ, СУПРУЖНИК ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР, РОДИТЕЉ, ПУНОЛЕТНИ БРАТ ИЛИ СЕСТРА УМРЛОГ ЛИЦА.

ОДРЕДБЕ СТ. 16-19. ОВОГ ЧЛАНА СХОДНО СЕ ПРИМЕЊУЈУ И НА СЛУЧАЈЕВЕ УЗИМАЊА ЉУДСКИХ ОРГАНА СА УМРЛОГ ЛИЦА КОЈЕ НИЈЕ ДРЖАВЉАНИН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ОДНОСНО НЕМА СТАЛНО НАСТАЊЕЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ.

ПИСМЕНИ ПРИСТАНАК ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ УМРЛОГ ЛИЦА КОЈЕ НИЈЕ ДРЖАВЉАНИН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ОДНОСНО НЕМА СТАЛНО НАСТАЊЕЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, МОЖЕ СЕ ПОВУЋИ ДО МОМЕНТА ПРИПРЕМЕ УМРЛОГ ЛИЦА ЗА УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА, О ЧЕМУ СЕ ОБАВЕШТАВА КООРДИНАТОР, ОДНОСНО ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ИЗ СТАВА 20. ОВОГ ЧЛАНА.

МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА ЈЕ РУКОВАЛАЦ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ КОЈИ СУ САДРЖАНИ У ОБРАСЦИМА ИЗЈАВЕ О ДАВАЊУ ПИСМЕНОГ ПРИСТАНКА, ИЗЈАВЕ О ОДБИЈАЊУ ПИСМЕНОГ ПРИСТАНКА И ИЗЈАВЕ О ПОВЛАЧЕЊУ ПИСМЕНОГ ПРИСТАНКА.

СВРХА ОБРАДЕ ПОДАТАКА ИЗ СТАВА 27. ОВОГ ЧЛАНА ЈЕСТЕ ПРЕЦИЗНО И ПОУЗДАНО УТВРЂИВАЊЕ ИДЕНТИТЕТА ДАВАОЦА ИЗЈАВЕ О ДАВАЊУ ПИСМЕНОГ ПРИСТАНКА, ИЗЈАВЕ О ОДБИЈАЊУ ПИСМЕНОГ ПРИСТАНКА И ИЗЈАВЕ О ПОВЛАЧЕЊУ ПИСМЕНОГ ПРИСТАНКА.

МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА ПРОПИСУЈЕ ОБРАСЦЕ ИЗЈАВЕ О ДАВАЊУ, ИЗЈАВЕ О ОДБИЈАЊУ И ИЗЈАВЕ О

ПОВЛАЧЕЊУ ПИСМЕНОГ ПРИСТАНКА, КАО И ТЕХНИЧКЕ И ОРГАНИЗАЦИОНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.

ОБРАДА ПОДАТАКА ИЗ СТ. 7, 12, 21. И 27. ОВОГ ЧЛАНА ВРШИ СЕ У ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ, ОДНОСНО РАДИ ОБЕЗБЕЂИВАЊА ЗАКОНИТОГ ПОСТУПАЊА У ОБЛАСТИ ПРЕСАЂИВАЊА ЉУДСКИХ ОРГАНА, ЗАШТИТЕ ЉУДСКОГ ДОСТОЈАНСТВА, ПРАВА НА САМОСТАЛНО ОДЛУЧИВАЊЕ О СОПСТВЕНОМ ТЕЛУ, КАО И РАДИ ОБЕЗБЕЂИВАЊА ПОВЕРЕЊА У СИСТЕМ ТРАНСПЛАНТАЦИЈЕ И УНАПРЕЂЕЊА ЗДРАВЉА ГРАЂАНА И ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ.

ЧЛАН 22Б

СА УМРЛОГ МАЛОЛЕТНОГ ЛИЦА, КОЈЕ ЈЕ ЗА ЖИВОТА БИЛО ПОД РОДИТЕЉСКИМ СТАРАЊЕМ, ДОЗВОЉЕНО ЈЕ УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА САМО НА ОСНОВУ САГЛАСНОСТИ ОБА РОДИТЕЉА, ОДНОСНО ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА УКОЛИКО ЈЕ ДРУГИ РОДИТЕЉ НЕПОЗНАТ, ИЛИ ЈЕ УМРО, ИЛИ ЈЕ ПОТПУНО ЛИШЕН РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА У ОДНОСУ НА УМРЛО МАЛОЛЕТНО ЛИЦЕ, ИЛИ ЈЕ ПОТПУНО ЛИШЕН ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ, ИЛИ СУДСКОМ ОДЛУКОМ О ДЕЛИМИЧНОМ ЛИШЕЊУ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ НИЈЕ ОДРЕЂЕНО ДА МОЖЕ САМОСТАЛНО ДА ДАЈЕ ТАКВУ САГЛАСНОСТ.

СА УМРЛОГ МАЛОЛЕТНОГ ЛИЦА КОЈЕ ЈЕ ЗА ЖИВОТА БИЛО БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА, И НАЛАЗИЛО СЕ ПОД СТАРАТЕЉСТВОМ, ДОЗВОЉЕНО ЈЕ УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА САМО НА ОСНОВУ САГЛАСНОСТИ ЛИЦА КОЈЕ ЈЕ ЗА ЖИВОТА УМРЛОГ ЛИЦА ОБАВЉАЛО ПОСЛОВЕ СТАРАТЕЉА, А ПО ПРИБАВЉЕНОМ МИШЉЕЊУ ЕТИЧКОГ ОДБОРА ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ.

СА УМРЛОГ ПУНОЛЕТНОГ ЛИЦА КОМЕ ЈЕ ЗА ЖИВОТА, НА ОСНОВУ ОДЛУКЕ НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА, ДЕЛИМИЧНО ИЛИ ПОТПУНО ОДУЗЕТА ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ, ДОЗВОЉЕНО ЈЕ УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА САМО НА ОСНОВУ САГЛАСНОСТИ ЛИЦА КОЈЕ ЈЕ ЗА ЖИВОТА УМРЛОГ ЛИЦА ОБАВЉАЛО ПОСЛОВЕ СТАРАТЕЉА, А ПО ПРИБАВЉЕНОМ МИШЉЕЊУ ЕТИЧКОГ ОДБОРА ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ.

РОДИТЕЉИ, ОДНОСНО СТАРАТЕЉИ ИЗ СТ. 1-3. ОВОГ ЧЛАНА, СТИЧУ ПРАВО ДА ДАЈУ ИЛИ ОДБИЈУ САГЛАСНОСТ НАКОН ШТО БУДУ ОБАВЕШТЕНИ О СМРТИ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ ДАВАОЦА.

КООРДИНАТОР, ОДНОСНО ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ИЗ ЧЛАНА 22А СТАВ 20. ОВОГ ЗАКОНА, ДУЖАН ЈЕ ДА ЗАХТЕВА ДА СЕ РОДИТЕЉИ, ОДНОСНО СТАРАТЕЉИ ИЗ СТ. 1-3. ОВОГ ЧЛАНА, ИЗЈАСНЕ О ДАВАЊУ ИЛИ ОДБИЈАЊУ САГЛАСНОСТИ ОДМАХ НАКОН ШТО БУДУ ОБАВЕШТЕНИ О СМРТИ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ ДАВАОЦА, КАКО СЕ НЕ БИ УГРОЗИЛА МОГУЋНОСТ УЗИМАЊА ЉУДСКИХ ОРГАНА И ЊИХОВА БЕЗБЕДНОСТ РАДИ ПРЕСАЂИВАЊА ДРУГОМ ЛИЦУ С ОБЗИРОМ НА КЛИНИЧКИ СТАТУС ПОТЕНЦИЈАЛНОГ ДАВАОЦА.

УКОЛИКО СЕ РОДИТЕЉИ, ОДНОСНО СТАРАТЕЉИ ИЗ СТ. 1-3. ОВОГ ЧЛАНА, ОДМАХ ПО ОБАВЕШТАВАЊУ НЕ ИЗЈАСНЕ О ДАВАЊУ ИЛИ ОДБИЈАЊУ САГЛАСНОСТИ, СМАТРА СЕ ДА СУ ОДБИЛИ ДА ДАЈУ САГЛАСНОСТ.

Провера идентитета и поступање са телом даваоца људских органа

Члан 24.

~~Пре узимања људских органа са умрлог лица код којег је утврђена смрт, доктор медицине који је на челу тима за узимање људских органа, дужан је, заједно са координатором за даривање људских органа из здравствене установе за даривање људских органа да провери:~~

~~1) идентитет даваоца;~~

~~2) услове пристанка, односно непостојање противљења из члана 23. овог закона~~

~~Начин провере идентитета и пристанка из става 1. овог члана обавља се у складу са стандардним оперативним процедурама центра за пресађивање људских органа.~~

~~При узимању људских органа тело умрлог даваоца третира се са поштовањем достојанства умрлог лица и породице умрлог, и предузимају се све потребне мере како би се повратио спољашњи изглед умрлог даваоца људских органа.~~

~~За потребну бригу о телу умрлог даваоца људских органа након узимања људских органа задужен је тим за узимање људских органа.~~

ЧЛАН 24.

ПРЕ УЗИМАЊА ЉУДСКИХ ОРГАНА СА УМРЛОГ ЛИЦА КОД КОЈЕГ ЈЕ УТВРЂЕНА СМРТ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, ДОКТОР МЕДИЦИНЕ КОЈИ ЈЕ НА ЧЕЛУ ТИМА ЗА УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА, ДУЖАН ЈЕ, ЗАЈЕДНО СА КООРДИНАТОРОМ, ОДНОСНО ЧЛАНОМ КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ИЗ ЧЛАНА 22А СТАВ 20. ОВОГ ЗАКОНА, ДА ПРОВЕРИ:

1) ИДЕНТИТЕТ УМРЛОГ ЛИЦА;

2) ДА ЛИ ЈЕ ИЗЈАВА О ДАРИВАЊУ ДАТА ИЛИ ЈЕ ОПОЗВАНА У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ;

3) ДА ЛИ ЈЕ ИЗЈАВА О ПРОТИВЉЕЊУ ДАТА ИЛИ ЈЕ ОПОЗВАНА У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ.

КАДА КООРДИНАТОР, ОДНОСНО ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ИЗ ЧЛАНА 22А СТАВ 20. ОВОГ ЗАКОНА, УТВРДИ ДА ИЗЈАВА О ДАРИВАЊУ НИЈЕ ДАТА ИЛИ ЈЕ ОПОЗВАНА И ДА ИЗЈАВА О ПРОТИВЉЕЊУ НИЈЕ ДАТА ИЛИ ЈЕ ОПОЗВАНА, У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, ДУЖАН ЈЕ ДА БЕЗ ОДЛАГАЊА, ПО РЕДОСЛЕДУ ПРВЕНСТВА УТВРЂЕНОМ У ЧЛАНУ 22А СТАВ 15. ОВОГ ЗАКОНА, ОБАВЕСТИ ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ О СМРТИ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ ДАВАОЦА И ИНФОРМИШЕ ГА О ПРАВУ ДА ДА ИЛИ ОДБИЈЕ САГЛАСНОСТ.

КООРДИНАТОР, ОДНОСНО ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ИЗ ЧЛАНА 22А СТАВ 20. ОВОГ ЗАКОНА, МОЖЕ ПРИСТУПИТИ ОБАВЕШТАВАЊУ ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ НИЖЕГ РЕДА ПРВЕНСТВА САМО АКО ЧЛАН ПОРОДИЦЕ ВИШЕГ РЕДА ПРВЕНСТВА НЕ ПОСТОЈИ ИЛИ АКО У ПРВОМ ПОКУШАЈУ ОБАВЕШТАВАЊА НИЈЕ ДОСТУПАН ИЛИ АКО СЕ ОДМАХ ПО ОБАВЕШТАВАЊУ НЕ ИЗЈАСНИ О ДАВАЊУ ИЛИ ОДБИЈАЊУ САГЛАСНОСТИ.

КООРДИНАТОР, ОДНОСНО ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ИЗ ЧЛАНА 22А СТАВ 20. ОВОГ ЗАКОНА, ДУЖАН ЈЕ ДА ЗАХТЕВА ДА СЕ ЧЛАН ПОРОДИЦЕ ИЗЈАСНИ О ДАВАЊУ ИЛИ ОДБИЈАЊУ САГЛАСНОСТИ ОДМАХ НАКОН ШТО БУДЕ ОБАВЕШТЕН О СМРТИ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ ДАВАОЦА КАКО СЕ НЕ БИ УГРОЗИЛА МОГУЋНОСТ УЗИМАЊА ЉУДСКИХ ОРГАНА И ЊИХОВА БЕЗБЕДНОСТ РАДИ ПРЕСАЂИВАЊА ДРУГОМ ЛИЦУ С ОБЗИРОМ НА КЛИНИЧКИ СТАТУС ПОТЕНЦИЈАЛНОГ ДАВАОЦА.

КАДА СЕ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ УТВРДИ СМРТ ЛИЦА КОЈЕ НИЈЕ ДРЖАВЉАНИН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ОДНОСНО НЕМА СТАЛНО НАСТАЊЕЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, КООРДИНАТОР, ОДНОСНО ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ИЗ ЧЛАНА 22А СТАВ 20. ОВОГ ЗАКОНА, ДУЖАН ЈЕ ДА БЕЗ ОДЛАГАЊА, ПО РЕДОСЛЕДУ ПРВЕНСТВА УТВРЂЕНОМ У ЧЛАНУ 22А СТАВ 24. ОВОГ ЗАКОНА, ОБАВЕСТИ ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ ТАКВОГ УМРЛОГ ЛИЦА О СМРТИ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ ДАВАОЦА И ИНФОРМИШЕ ГА О ПРАВУ ДА ДА ИЛИ ОДБИЈЕ ПИСМЕНИ ПРИСТАНАК.

ОДРЕДБЕ СТ. 3-4. ОВОГ ЧЛАНА СХОДНО СЕ ПРИМЕЊУЈУ И НА СЛУЧАЈЕВЕ УЗИМАЊА ЉУДСКИХ ОРГАНА СА УМРЛОГ ЛИЦА КОЈЕ НИЈЕ ДРЖАВЉАНИН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ОДНОСНО НЕМА СТАЛНО НАСТАЊЕЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ.

О РАДЊАМА ИЗ СТ. 2-6. ОВОГ ЧЛАНА, КООРДИНАТОР, ОДНОСНО ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ИЗ ЧЛАНА 22А СТАВ 20. ОВОГ ЗАКОНА, ДУЖАН ЈЕ ДА БЕЗ ОДЛАГАЊА САЧИНИ ЗАБЕЛЕШКУ, КОЈА СЕ ЧУВА У МЕДИЦИНСКОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ.

КООРДИНАТОР, ОДНОСНО ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ИЗ ЧЛАНА 22А СТАВ 20. ОВОГ ЗАКОНА, ПРИЛИКОМ ОБАВЕШТАВАЊА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ УМРЛОГ ЛИЦА У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, ОБРАЂУЈЕ САМО ОНЕ ПОДАТКЕ О ЛИЧНОСТИ КОЈИ СУ НЕОПХОДНИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ИДЕНТИТЕТА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ УМРЛОГ ЛИЦА И ЊИХОВОГ СВОЈСТВА У ОДНОСУ НА УМРЛО ЛИЦЕ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.

ПРИ УЗИМАЊУ ЉУДСКИХ ОРГАНА, ТЕЛО УМРЛОГ ДАВАОЦА ЉУДСКИХ ОРГАНА ТРЕТИРА СЕ СА ПОШТОВАЊЕМ ЊЕГОВОГ ДОСТОЈАНСТВА И ДОСТОЈАНСТВА ЊЕГОВЕ ПОРОДИЦЕ И ПРЕДУЗИМАЈУ СЕ СВЕ ПОТРЕБНЕ МЕРЕ КАКО БИ СЕ ПОВРАТИО СПОЉАШЊИ ИЗГЛЕД УМРЛОГ ДАВАОЦА ЉУДСКИХ ОРГАНА.

ЗА ПОТРЕБНУ БРИГУ О ТЕЛУ УМРЛОГ ДАВАОЦА ЉУДСКИХ ОРГАНА НАКОН УЗИМАЊА ЉУДСКИХ ОРГАНА ЗАДУЖЕН ЈЕ ТИМ ЗА УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА.

НАЧИН ПОСТУПАЊА КООРДИНАТОРА ЗА ДАРИВАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА, ОДНОСНО ЧЛАНОВА КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ЗА ДАРИВАЊЕ

ЉУДСКИХ ОРГАНА, У ИЗВРШАВАЊУ ЗАДАТАКА УТВРЂЕНИХ ОВИМ ЗАКОНОМ, ПРОПИСУЈЕ МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА.”

Послови Управе за биомедицину

Члан 44.

„Управа за биомедицину је орган државне управе који обавља надзор над спровођењем овог закона и подзаконских аката, као и инспекцијски надзор над радом здравствених установа које обављају послове из члана 2. став 1. овог закона.

Послови Управе за биомедицину који се односе на пресађивање органа су:

1) предлагање Републичког програма за пресађивање људских органа, као и праћење спровођења стандарда безбедности и праћење квалитета Републичког програма за пресађивање људских органа;

2) обављање послова контроле квалитета рада, односно континуираног праћења квалитета рада;

3) издавање и одузимање дозволе за обављање послова из области пресађивања људских органа, као и вођење Регистра здравствених установа за послове узимања, тестирања и пресађивања људских органа;

4) вођење Републичког регистра давалаца људских органа и регистра прималаца људских органа;

4А) ВОЂЕЊЕ РЕГИСТРА ЛИЦА КОЈА ЖЕЛЕ ДА ДАРУЈУ СВОЈЕ ОРГАНЕ ОДНОСНО ТКИВА;

4Б) ВОЂЕЊЕ РЕГИСТРА ЛИЦА КОЈА НЕ ЖЕЛЕ ДА ДАРУЈУ СВОЈЕ ОРГАНЕ ОДНОСНО ТКИВА;

5) вођење Републичке листе чекања по врстама људских органа и праћење доделе људских органа у складу са утврђеним медицинским критеријумима;

6) вођење Регистра озбиљних нежељених догађаја и озбиљних нежељених реакција, као система за брзо реаговање и размену информација;

7) координисање и унапређење сарадње са сродним страним и међународним организацијама у циљу размене људских органа ради пресађивања људских органа;

8) планирање, израда и учествовање у спровођењу едукативно промотивних програма, пројеката, акционих планова, смерница, стратешких документа у циљу унапређења квалитета и доступности људских органа за пресађивање;

9) подношење извештаја из области пресађивања органа Европској комисији за здравље и безбедност хране (у даљем тексту: Европска комисија) у складу са захтевима Европске комисије;

10) учествовање на редовним састанцима надлежних тела Европске комисије у вези са имплементацијом Директива из области људских органа;

11) сарадња са сродним страним и међународним организацијама.“

Прекршаји

Члан 53.

„Новчаном казном од 500.000,00 до 1.000.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице – здравствена установа ако:

1) не успостави систем и процедуре у складу са овим законом (члан 10. став 1);

2) обавља послове узимања, тестирања, односно пресађивања без дозволе добијене у складу са овим законом (чл. 10, 11. и 12);

3) омогући узимање људских органа са живог даваоца људског органа у супротности са чл. 17. и 18. овог закона;

4) омогући узимање људског органа од живог даваоца људског органа код кога постоји неприхватљив ризик по живот и здравље даваоца људског органа (члан 19. став 2);

5) омогући узимање људског органа од живог даваоца људског органа без писменог пристанка даваоца људског органа (члан 20);

~~6) омогући узимање људских органа од умрлог даваоца људских органа супротно овом закону (члан 23);~~

6) ОМОГУЋИ УЗИМАЊЕ ЉУДСКИХ ОРГАНА ОД УМРЛОГ ДАВАОЦА ЉУДСКИХ ОРГАНА СУПРОТНО ОВОМ ЗАКОНУ (ЧЛ. 22А, 22Б И 24);

~~7) не поступа са телом у складу са законом (члан 24. став 3);~~

7) НЕ ПОСТУПА СА ТЕЛОМ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ (ЧЛАН 24. СТАВ 9);

8) не предузима све оправдане мере које би умањиле ризик преноса било какве болести на примаоца, односно не предузима радње које могу да угрозе квалитет и безбедност људских органа (члан 28. став 2);

9) поступи супротно члану 29. овог закона;

10) врши размену органа у супротности са чланом 30. овог закона;

11) изврши паковање, означавање и превоз људских органа у супротности са чланом 31. овог закона;

12) не води документацију и не обезбеди следљивост свих прибављених, добијених и пресађених људских органа од даваоца до примаоца и обрнуто (члан 32. став 1);

13) не успостави систем за праћење и пријаву озбиљних нежељених догађаја, као и озбиљних нежељених реакција, не обавести Управу за биомедицину о озбиљним нежељеним догађајима, као и озбиљним нежељеним реакцијама, не предузме све расположиве мере за смањење штете (члан 33. ст. 1, 2. и 3);

14) податке о даваоцу и примаоцу људских органа, обрађује или користи у друге сврхе осим у сврху пресађивања, у складу са овим законом (члан 35. став 3);

15) не обезбеди заштиту података које води, односно који су им доступни и које размењује (члан 36. став 1);

16) користи и износи податке о личности даваоца, односно примаоца људских органа у научне, образовне и статистичке сврхе, као и у средствима јавног информисања на начин који може да открије идентитет лица на кога се подаци односе, а о чему давалац, односно прималац људског органа није дао писмени пристанак (члан 37);

17) оглашава, односно рекламира потребу за органима као и оглашавање давања органа, са или без нуђења, односно давања новчане накнаде или друге материјалне или нематеријалне користи или ако оглашава, односно рекламира здравствену установу или здравствене раднике који обављају поступак пресађивања органа у средствима јавног информисања, као и на другим носиоцима огласних порука, односно на било који други начин (члан 38).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у здравственој установи новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара.

За прекршај из става 1. тач. 3) до 16) овог члана казниће се и здравствени радник, новчаном казном од 10.000,00 динара до 100.000,00 динара.“

ЧЛАН 6.

МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ЗДРАВЉА ДОНЕЋЕ ПРОПИСЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА, У РОКУ ОД ШЕСТ МЕСЕЦИ ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

ДО ДОНОШЕЊА ПРОПИСА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, ПРИМЕЊУЈУ СЕ ПРОПИСИ КОЈИ СУ ВАЖИЛИ ДО СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, А КОЈИ НИСУ У СУПРОТНОСТИ СА ОДРЕДБАМА ОВОГ ЗАКОНА.

ЧЛАН 7.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ“.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. САГЛЕДАВАЊЕ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

1) Приказати постојеће стање у предметној области у складу са важећим правним оквиром.

На предметну област се примењује Закон о пресађивању људских органа („Службени гласник РС”, бр. 57/18 и 111/21 – УС), с тим што је Одлуком Уставног суда број IУз-223/2018 („Службени гласник РС”, број 111/21), утврђено да одредбе члана 23. Закон о пресађивању људских органа („Службени гласник РС”, број 57/18), којим се уређују услови за даривање људских органа умрлог лица, нису у сагласности са Уставом, те је зато Законом о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа потребно прописати услове за даривање људских органа умрлог лица у складу са наведеном одлуком Уставног суда, како би се омогућило повећање броја обављених поступака пресађивања људских органа и тиме смањење листе чекања за пресађивање људских органа, а у циљу унапређења здравља грађана Републике Србије и квалитета здравствене заштите у складу са савременим стандардима медицинске науке и праксе у овој области.

Статистички приказ постојећег стања у предметној области у складу са важећим правним оквиром:

Број болесника на листи чекања за пресађивање људских органа, ћелија и ткива је био 1700 у 2025. години.

У евиденцију лица која не желе да дарују своје органе односно ткива која је у функцији у Управи за биомедицину уписано је 454 лица.

Стављање на листу чекања, као и селекција болесника за трансплантацију бубрега, јетре и срца врши се по строго утврђеним алокационим моделима.

Број давалаца људских органа/донора и број пресађених људских органа у здравственим установама у Републици Србији:

- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2010. години: реализовано је 38 донора и пресађено је 86 људских органа (67 бубрега и 19 јетри)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2011. години: реализовано је 26 донора и пресађено је 58 људских органа (49 бубрега и 9 јетри)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2012. години: реализовано је 28 донора и пресађено је 54 људска органа (47 бубрега и 7 јетри)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2013. години: реализовано је 41 донор и пресађено је 95 људских органа (74 бубрега, 17 јетри и 4 срца)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2014. години: реализовано је 22 донора и пресађено је 46 људских органа (37 бубрега, 4 јетре и 5 срца)

- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2015. години: реализовано је 18 донора и пресађено је 44 људска органа (32 бубрега, 7 јетри и 5 срца)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2016. години: реализовано је 14 донора и пресађено је 36 људских органа (22 бубрега, 8 јетри и 6 срца)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2017. години: реализовано је 40 донора и пресађено је 92 људска органа (62 бубрега, 23 јетре и 7 срца)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2018. години: реализовано је 23 донора и пресађено је 64 људска органа (38 бубрега, 16 јетри и 10 срца)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2019. години: реализовано је 15 донора и пресађено је 37 људских органа (21 бубрег, 9 јетри и 7 срца)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2020. години: реализовано је 3 донора и пресађено је 10 људских органа (6 бубрега, 3 јетре и 1 срце)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2021. години: реализовано је 3 донора и пресађено је 9 људских органа (5 бубрега, 3 јетре и 1 срце)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2022. години: реализовано је 2 донора и пресађено је 2 људска органа (2 бубрега, 0 јетри и 0 срца)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2023. години: реализовано је 13 донора и пресађено је 32 људска органа (23 бубрега, 4 јетре и 5 срца)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2024. години: реализовано је 9 донора и пресађено је 30 људских органа (17 бубрега, 6 јетри и 7 срца)
- Укупан број донора и број пресађених људских органа у 2025. години: реализовано је 20 донора и пресађено је 63 људских органа (34 бубрега, 12 јетри и 17 срца)

Важно је напоменути да током 2020. и 2021. године, у здравственим установама за даривање људских органа, односно трансплантационим центрима (здравственим установама терцијарног нивоа здравствене заштите, које су овлашћене за узимање, односно за пресађивање људских органа), због проглашења пандемије вируса корона (Covid - 19) и нестабилне епидемиолошке ситуације, није било могуће реализовати већи број донора, као и трансплантација људских органа.

Управа за биомедицину Министарства здравља је успоставила Мрежу овлашћених здравствених установа за даривање људских органа, овлашћених здравствених установа за тестирање даваоца и примаоца људских органа и овлашћених центара за пресађивање људских органа које испуњавају услове утврђене важећим прописима. У наведеној Мрежи обављају се послови

даривања, тестирања, процене подобности даваоца и подобности људских органа, прибављања, очувања, превоза, доделе и пресађивања људских органа у сврху лечења људи.

Свака здравствена установа са јединицом интензивног лечења (у даљем тексту: здравствена установа за даривање људских органа) успоставља систем и ефикасне процедуре за даривање, односно прибављање људских органа умрлих лица, у складу са савременим медицинским достигнућима и највишим професионалним стандардима.

Здравствена установа за даривање људских органа је стационарна здравствена установа, у којој се обављају поступци и послови прибављања, односно узимања људских органа од умрлих лица, намењених за пресађивање.

Здравствена установа за даривање људских органа располаже квалификованим кадром, опремом и простором у којем се обављају послови утврђивања смрти, обезбеђења одговарајућег пристанка за даривање људских органа, оптимално збрињавање и одржавање виталности људских органа даваоца, процену подобности даваоца и људских органа, као и брзе доступности одговарајућих информација за потребе државне или међународне размене људских органа.

Здравствена установа за даривање људских органа именује најмање једног координатора за даривање људских органа или чланове координационог тима. Координатор за даривање људских органа је доктор медицине специјалиста одговарајуће специјалности, са најмање две године радног искуства на пословима прибављања, односно узимања људских органа од умрлих лица, намењених за пресађивање и пословима утврђивања смрти, обезбеђења одговарајућег пристанка за даривање људских органа, оптимално збрињавање и одржавање виталности људских органа даваоца, процену подобности даваоца и људских органа, као и брзе доступности одговарајућих информација за потребе државне или међународне размене људских органа.

Републички програм за пресађивање људских органа у организационој структури здравствених установа обухвата и здравствене установе које врше имуногенетска и микробиолошка, односно вирусолошка тестирања примаоца и даваоца људских органа, имајући у виду да су незаобилазна и обавезна у процедури пресађивања људских органа.

Центар за пресађивање људских органа је здравствена установа терцијарног нивоа здравствене заштите из Плана мреже здравствених установа који доноси Влада, а која је овлашћена за узимање, односно пресађивање појединог или више људских органа.

Центар за пресађивање људских органа има у радном односу најмање:

- 1) координатора за пресађивање људских органа,
- 2) тим за узимање људских органа,
- 3) тим за пресађивање људских органа.

Координатора за пресађивање људских органа именује директор здравствене установе, односно центра за пресађивање људских органа.

Координатор за пресађивање људских органа је доктор медицине специјалиста одговарајуће специјалности, са најмање две године радног

искуства на пословима из области пресађивања људских органа. Задужен је за координацију поступака узимања људских органа са здравственом установом за даривање људских органа, односно центром за пресађивање људских органа, као и координацију и извештавање Управе за биомедицину. Поред тога, задужен је за стручно оспособљавање и едукацију чланова тима за узимање људских органа и тима за пресађивање људских органа, систем квалитета програма за пресађивање људских органа и учествује у националним и међународним стручним телима и скуповима из своје надлежности.

Тим за узимање људских органа је део стручног тима за пресађивање људских органа овлашћеног центра за пресађивање, а обавља узимање људских органа у сврху пресађивања.

Тим за пресађивање људских органа је стручни тим овлашћеног центра за пресађивање људских органа који обавља пресађивање једне или више врста људских органа.

Уз здравствене раднике, центар за пресађивање људских органа има на располагању доктора медицине специјалисту психијатрије или дипломираног психолога са одговарајућим искуством у евалуацији потенцијалних живих давалаца, породичне интеракције и психолошку подршку тиму за пресађивање људских органа, примаоцима људских органа и пацијентима, као и социјалног радника за спровођење програма социјалне рехабилитације примаоца људских органа.

Центар за пресађивање људских органа има администратора (или главну сестру) за послове из области пресађивања људских органа који је одговоран за административно управљање медицинском документацијом и обезбеђење следљивости људских органа из надлежности.

За делатност пресађивања људских органа код пацијената – деце, чланови тима за пресађивање људских органа имају доказано искуство у пресађивању појединог људског органа код пацијената – деце, а тим за пресађивање људских органа у свом саставу има и доктора медицине специјалисту педијатрије одговарајуће уже специјалности.

Евиденција лица која не желе да дарују своје органе односно ткива већ је у функцији у Управи за биомедицину. Наведена евиденција није унета у претходно важећи члан 23. Закона о пресађивању људских органа из 2018. године. Унос података у наведену евиденцију врши искључиво овлашћени државни службеник који је запослен у Управи за биомедицину.

2) Да ли је уочен проблем у области и на коју циљну групу се односи? Представити узроке и последице проблема?

Одлуком Уставног суда број IУз-223/2018 („Службени гласник РС”, број 111/21) утврђено је да одредбе члана 23. Закона о пресађивању људских органа („Службени гласник РС”, број 57/18), којима се уређују услови за даривање људских органа умрлог лица, нису у сагласности са Уставом. Наведена одлука има највише утицаја на болесне грађане Републике Србије којима је здравље и живот озбиљно угрожен чекајући на листи чекања за пресађивање људских органа.

Законом о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа потребно је прописати услове за даривање људских органа умрлог лица у

складу са наведеном одлуком Уставног суда, како би се омогућило повећање броја обављених поступака пресађивања људских органа и тиме смањење листе чекања за пресађивање људских органа, а у циљу унапређења здравља грађана Републике Србије и квалитета здравствене заштите у складу са савременим стандардима медицинске науке и праксе у овој области.

2. УТВРЂИВАЊЕ ЦИЉА

1) Који циљ је потребно постићи?

Општи циљ је постизање националне самодовољности у броју људских органа за пресађивање. Да би Република Србија обезбедила самодовољност, потребно је да се постигне број од 10 давалаца људских органа на милион становника годишње.

2) На основу ког показатеља учинка се утврђује да ли је дошло до постизања циља?

Показатељи који се прате у предметној области и на основу којих се утврђује да ли је дошло до постизања циља су: 1) број реализованих давалаца органа/донора; 2) број пресађених органа и 3) број болесника који чекају на листи чекања за пресађивање органа.

3. ИДЕНТИФИКОВАЊЕ ОПЦИЈА

1) Које су кључне промене које се прописом предлажу ради постизања циља?

Како би се повећао број обављених поступака пресађивања људских органа и тиме смањила листа чекања за пресађивање људских органа, односно унапредио здравствени систем Републике Србије у области пресађивања људских органа, те како би се испуниле инструкције које су наведене у Одлуци Уставног суда број УЗ-223/2018 („Службени гласник РС”, број 111/21), Законом о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа предлажу се нови чл. 22а и 22б, као и неопходне измене и допуне чл. 24, 44. и 53.

Такође, промена која се предлаже Законом о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа је увођење Регистра лица која желе да дарују своје органе односно ткива и Регистра лица која не желе да дарују своје органе односно ткива, које би водила Управа за биомедицину.

По ступању на снагу наведеног Закона, неопходно је донети следеће правилнике:

1) Правилник о изгледу донорске картице и обрасцима изјаве о даривању, изјаве о опозиву изјаве о даривању, изјаве о противљењу и изјаве о опозиву изјаве о противљењу, као и техничким и организационим мерама заштите података о личности;

2) Правилник о садржини, начину успостављања и вођења Регистра лица која желе да дарују своје органе односно ткива и Регистра лица која не желе да дарују своје органе односно ткива, као и техничким и организационим мерама заштите података о личности;

3) Правилник о обрасцима изјаве о давању, изјаве о одбијању и изјаве о повлачењу сагласности, као и техничким и организационим мерама заштите података о личности;

4) Правилник о обрасцима изјаве о давању, изјаве о одбијању и изјаве о повлачењу писменог пристанка, као и техничким и организационим мерама заштите података о личности;

5) Правилник о начину поступања координатора за даривање људских органа, односно чланова координационог тима за даривање људских органа, у извршавању задатака утврђених Законом о пресађивању људских органа и Законом о људским ћелијама и ткивима.

Напред наведене Правилнике за спровођење Закона о изменама и допунама Закона о људским ћелијама и ткивима и Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа, донеће министар надлежан за послове здравља, у року од 6 месеци од дана ступања на снагу наведених закона.

До доношења напред наведених Правилника, примењују се прописи који су важили до дана ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о људским ћелијама и ткивима и Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа, а који нису у супротности са одредбама истих.

2) Која је међународна упоредна пракса у регулисању области?

Решења су преузета након ЕУ твининг пројекта где су Шпанија и Хрватска пренеле моделе њихове добре медицинске праксе, као земље са највећим бројем успешно обављених трансплантација људских органа и ткива на свету.

4. АНАЛИЗА ЕФЕКТА НА ДРУШТВО

1) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нови, укида или мења постојећи административни поступак за грађане и који су позитивни ефекти овог решења? Да ли предложена решења прописа утичу на повећање или умањење административних трошкова и колико износи повећање или умањење административних трошкова које сnose грађани?

Законом о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа, у складу са препорукама које су наведене у Одлуци Уставног суда број IУз-223/2018 („Службени гласник РС”, број 111/21), унапредиће се процедура пресађивања људских органа са умрлих лица и евиденција лица која не желе да буду потенцијални даваоци људских органа након смрти, као и здравствена заштита грађана Републике Србије.

За израду Регистра лица која желе да дарују своје органе односно ткива и Регистра лица која не желе да дарују своје органе односно ткива, није потребно издвојити буџетска средства, нити је потребна обука запослених у Управи за биомедицину. Евиденција лица која не желе да дарују своје органе односно ткива већ је у функцији у Управи за биомедицину. Наведена евиденција није унета у претходно важећи члан 23. Закона о пресађивању људских органа из 2018. године. Унос података у наведену евиденцију врши искључиво овлашћени државни службеник који је запослен у Управи за биомедицину.

Спровођење решења из Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа, у складу са препорукама које су наведене у Одлуци Уставног суда број IУз-223/2018 („Службени гласник РС”, број 111/21),

неће имати ефекте на расходе других институција нити ће проузроковати трошкове грађанима Републике Србије.

2) На који начин предложена решења прописа утичу на здравље људи?

Реализацијом решења из Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа, у складу са препорукама које су наведене у Одлуци Уставног суда број IУз-223/2018 („Службени гласник РС”, број 111/21), знатно би се побољшао положај болесних грађана Републике Србије којима су здравље и живот озбиљно угрожени док чекају на листи чекања за пресађивање људских органа. Реализација наведених решења би допринела повећању броја обављених поступака пресађивања људских органа и тиме спасавању живота већем броју болесника са терминалним стадијумом реналне инсуфицијенције и терминалним стадијумом оболевања срца, јетре и плућа који неминовно воде ка смртном исходу. Као последица напред изнетог умногоне би порасла свест о значају донирања људских органа за случај смрти, као и поверење грађана у целокупан трансплантациони систем Републике Србије.

3) На који начин предложена решења прописа утичу на обим остваривања права на правично суђење, приступачност јавним површинама и објектима и приступ информацијама? На који начин предложена решења утичу на квалитет и доступност јавних услуга, услуга система социјалне заштите, система здравствене заштите и система образовања, као и и других јавних услуга, нарочито у контексту заштите и унапређења права припадника осетљивих друштвених група?

/

5. АНАЛИЗА УПРАВЉАЧКИХ ЕФЕКТА

1) Одредити капацитете органа, односно организације који врше јавна овлашћења који је потребно ангажовати за примену прописа. Да ли су капацитети довољни за примену прописа?

Управа за биомедицину Министарства здравља је успоставила Мрежу овлашћених здравствених установа за даривање људских органа, овлашћених здравствених установа за тестирање даваоца и примаоца људских органа и овлашћених центара за пресађивање људских органа које испуњавају услове утврђене важећим прописима. У наведеној Мрежи обављају се послови даривања, тестирања, процене подобности даваоца и подобности људских органа, прибављања, очувања, превоза, доделе и пресађивања људских органа у сврху лечења људи.

Свака здравствена установа са јединицом интензивног лечења (у даљем тексту: здравствена установа за даривање људских органа) успоставља систем и ефикасне процедуре за даривање, односно прибављање људских органа умрлих лица, у складу са савременим медицинским достигнућима и највишим професионалним стандардима.

Здравствена установа за даривање људских органа је стационарна здравствена установа, у којој се обављају поступци и послови прибављања, односно узимања људских органа од умрлих лица, намењених за пресађивање.

Здравствена установа за даривање људских органа располаже квалификованим кадром, опремом и простором у којем се обављају послови

утврђивања смрти, обезбеђења одговарајућег пристанка за даривање људских органа, оптимално збрињавање и одржавање виталности људских органа даваоца, процену подобности даваоца и људских органа, као и брзе доступности одговарајућих информација за потребе државне или међународне размене људских органа.

Здравствена установа за даривање људских органа именује најмање једног координатора за даривање људских органа или чланове координационог тима. Координатор за даривање људских органа је доктор медицине специјалиста одговарајуће специјалности, са најмање две године радног искуства на пословима прибављања, односно узимања људских органа од умрлих лица, намењених за пресађивање и пословима утврђивања смрти, обезбеђења одговарајућег пристанка за даривање људских органа, оптимално збрињавање и одржавање виталности људских органа даваоца, процену подобности даваоца и људских органа, као и брзе доступности одговарајућих информација за потребе државне или међународне размене људских органа.

Републички програм за пресађивање људских органа у организационој структури здравствених установа обухвата и здравствене установе које врше имуногенетска и микробиолошка, односно вирусолошка тестирања примаоца и даваоца људских органа, имајући у виду да су незаобилазна и обавезна у процедури пресађивања људских органа.

Центар за пресађивање људских органа је здравствена установа терцијарног нивоа здравствене заштите из Плана мреже здравствених установа који доноси Влада, а која је овлашћена за узимање, односно пресађивање појединог или више људских органа.

Центар за пресађивање људских органа има у радном односу најмање:

- 1) координатора за пресађивање људских органа,
- 2) тим за узимање људских органа,
- 3) тим за пресађивање људских органа.

Координатора за пресађивање људских органа именује директор здравствене установе, односно центра за пресађивање људских органа.

Координатор за пресађивање људских органа је доктор медицине специјалиста одговарајуће специјалности, са најмање две године радног искуства на пословима из области пресађивања људских органа. Задужен је за координацију поступака узимања људских органа са здравственом установом за даривање људских органа, односно центром за пресађивање људских органа, као и координацију и извештавање Управе за биомедицину. Поред тога, задужен је за стручно оспособљавање и едукацију чланова тима за узимање људских органа и тима за пресађивање људских органа, систем квалитета програма за пресађивање људских органа и учествује у националним и међународним стручним телима и скуповима из своје надлежности.

Тим за узимање људских органа је део стручног тима за пресађивање људских органа овлашћеног центра за пресађивање, а обавља узимање људских органа у сврху пресађивања.

Тим за пресађивање људских органа је стручни тим овлашћеног центра за пресађивање људских органа који обавља пресађивање једне или више врста људских органа.

Уз здравствене раднике, центар за пресађивање људских органа има на располагању доктора медицине специјалисту психијатрије или дипломираног психолога са одговарајућим искуством у евалуацији потенцијалних живих давалаца, породичне интеракције и психолошку подршку тиму за пресађивање људских органа, примаоцима људских органа и пацијентима, као и социјалног радника за спровођење програма социјалне рехабилитације примаоца људских органа.

Центар за пресађивање људских органа има администратора (или главну сестру) за послове из области пресађивања људских органа који је одговоран за административно управљање медицинском документацијом и обезбеђење следљивости људских органа из надлежности.

За делатност пресађивања људских органа код пацијената – деце, чланови тима за пресађивање људских органа имају доказано искуство у пресађивању појединог људског органа код пацијената – деце, а тим за пресађивање људских органа у свом саставу има и доктора медицине специјалисту педијатрије одговарајуће уже специјалности.

Евиденција лица која не желе да дарују своје органе односно ткива већ је у функцији у Управи за биомедицину. Наведена евиденција није унета у претходно важећи члан 23. Закона о пресађивању људских органа из 2018. године. Унос података у наведену евиденцију врши искључиво овлашћени државни службеник који је запослен у Управи за биомедицину.

Капацитети Управе за биомедицину Министарства здравља довољни су за примену Закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа, те зато није потребно предузети мере за побољшање истих.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство здравља

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о пресађивању људских органа.

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,

Нема одредаба Споразума које се односе на нормативну садржину прописа.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,

Нема прелазног рока за усклађивање законодавства према одредбама Споразума.

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,

Нема оцене испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума.

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,

Нема разлога за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума.

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

Нема везе са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Нема одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима.

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Нема секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима.

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

Нема осталих извора права Европске уније и усклађености са њима.

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

Нема разлога за делимичну усклађеност, односно неусклађеност.

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

Нема рока у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког

захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

Не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис и не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност. Пропис није предвиђен Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније 2024 - 2027., који је усвојен на седници Владе 7. августа 2025. године. Из напред наведених разлога нису спроведене консултације са Европском комисијом.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Претходно наведени извори права Европске уније нису преведени на српски језик.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Пропис није преведен на неки службени језик Европске уније.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Нема сарадње са Европском унијом и учешћа консултаната у изради прописа и њиховог мишљења о усклађености. Пропис није предвиђен Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније 2024 - 2027, који је усвојен на седници Владе 7. августа 2025. године. Из напред наведених разлога нису спроведене консултације са Европском комисијом.